

Regeringen
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Lite mera lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Yttrande över promemoria Fi 2018/03212/K

Nacka kommun har fått tillfälle att yttra sig över finansdepartementets promemoria Lite mera lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74) och anför därför följande.

I tidigare yttranden till regeringen, Utjämningskommittén.08:s betänkande samt Förslag till ändringar i inkomstutjämnningen för kommuner och landsting (Fi 2012/4726) och ändrad inkomstutjämnning för kommuner och landsting (Fi 2015/379), har Nacka kommun betonat behovet av ett utjämnningssystem som i högre grad gör det lönsamt att investera i tillväxt. Starka regioner är en förutsättning för nationell tillväxt. Storstäderna måste ges möjlighet att fokusera på sin roll som tillväxtmotorer både för den kringliggande regionen och för Sverige som helhet. I det sammanhanget behöver utjämnningssystem utformas så att det är lönsamt att investera i tillväxt av stor betydelse för hela landet. När det byggs nytt i Nacka kommun skapas arbetstillfällen även i andra delar av landet. Företag i flera landsbygdskommuner levererar byggmaterial och kompetens till de nya bostäderna i Nacka. Bästa sättet att skapa nya, riktiga jobb i hela landet är därför att bejaka tillväxten i kommunerna, däribland Nacka, och inte att försvåra tillväxten.

Det nu liggande förslaget är ett steg i helt motsatt riktning. Genomförs förslaget blir det ett hårt slag mot samtliga tillväxtkommuner och en bromskloss i en fas av mycket stark expansion som Nacka kommun både planerar inför och står mitt i.

Förslaget innebär en relativt stor förändring. Utjämnningens omfattning ökar med en miljard kronor både för kommunerna och landstingen, vilket gör att det kommunala självstyret minskas betydligt.

Det nuvarande systemet innebär att kostnadsutjämnningen omfördelar från kommuner med i genomsnitt stark socioekonomi, tät bebyggelse och stor befolkning till kommuner med svag socioekonomi, gles bebyggelse och liten befolkning. Förslagen i denna utredning förstärker

nuvarande profil kraftigt. Nacka kommun har en demografi med stor andel barn, vilket gör att kommunen får pengar i kostnadsutjämningen. Förslaget skulle innebära ett minskat bidrag med 262 kronor per invånare eller motsvarande cirka 27 miljoner kronor per år. Detta förslag kommer dessutom direkt i anslutning till att senaste förändringen i inkomstutjämningsmodellen fasats in och kommunen har gjort neddragningar om 841 kr per invånare eller motsvarande 87 miljoner kronor för att klara en budget i balans.

Nacka kommun har i tidigare yttranden till regeringen avseende förändringar i utjämningsystemet framfört synpunkten att systemet i högre grad ska ge incitament till tillväxt. Det nu liggande förslaget går i helt motsatt riktning och genomförs det blir det istället en bromskloss i den fas av stark expansion som Nacka kommun står inför. I förslaget fördubblas kompensationen för befolkningsminskning men ingen utökad kompensation finns för kommuner med stark expansion.

Likaså saknas i modellen incitament för att arbeta för lägre arbetslöshet genom exempelvis kommunal vuxenutbildning. Där utgår den nya föreslagna modellen för kommunal vuxenutbildning från ett förväntat utbildningsbehov och saknar variabel relaterad till vilka insatser som görs för att höja utbildningsnivån och minska arbetslösheten. Likaså ger förslaget till ändrad delmodell för Individ och familjeomsorg inga incitament för en kommun att vidta aktiva åtgärder för att minska behovet av ekonomiskt bistånd. Nackas grundläggande värdering är förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga och deras vilja att ta ansvar. Förslaget till ändrad modell för kostnadsutjämningen ger inte kommuner något incitament att driva förändring för bättre förutsättningar för invånarna. Snarare gynnas kommuner att bibehålla befintliga höga behov hos invånarna för att få ta del av pengar från andra kommuner med lägre demografiska behov.

I överenskommelsen kring utbyggnad av tunnelbana har Nacka kommun åtagit sig att bygga 13 500 bostäder på Västra Sicklaön. En stor mängd nya arbetsplatser kommer att skapas. Kommunen planerar parallellt med detta för ett stort antal nya bostäder och arbetsplatser även i andra delar i kommunen. Överenskommelsen innebär stora åtaganden för Nacka kommun. Takten i bostadsbyggandet ska mer än dubblas. Utbyggnaden av tunnelbanan ska delfinansieras av kommunen. För att klara åtagandet måste kommunen dessutom finansiera en överdäckning av delar av Värmdöleden (väg 222) och delfinansiera en ny bussterminal vid Forum.

Vid utbyggnad av kommunen så behöver den kommunala servicen som skola, äldreboende, infrastruktur med mera också byggas ut och det uppstår merkostnader vid exempelvis uppstart som kommunen ska finansiera. Redan idag är det en utmaning att skapa en balans i den kommunala ekonomin. Flertalet verksamheter har under flera år fått nolluppräknning av sin verksamhet och skall genom effektiviseringar få ihop sin budget. Med lagt förslag kommer ytterligare effektiviseringar av den kommunala verksamheten att behöva genomföras.

Nacka kommun bidrar till att stärka tillväxten i landet men istället för att premiera detta förslås förändringar i utjämningsystemet som är hämmande för tillväxten. Mot bakgrund av ovan ställer Nacka kommun sig mycket negativ till de föreslagna förändringarna i utskickad promemoria och förordar att förslagen inte genomförs.

Nacka dag som ovan

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör